

Naše Beseda

DOPISY Z ČESKOSLOVENSKA

Pan Jos. Kastl, starý osadník z Brainard, Nebr., obdržel z Čech od svého synovce dopis a jelikož jest jist, že obsah jeho bude třeba zajímati, zaslal nám dopis ten k otištění.

Kr. Vinohrady, 30. srpna '20.
Drahý strýčku! — Když jsem vám poslal poslední dopis, musel jsem jej skromit, protože byl už přes míru dlouhý. Ale měl jsem ještě leccos, co bych měl napsat a proto čínám tak dnes. Doufám však, že to už nebudou takové obhajoby proti pomlůvkám, jako tehdy a že už toho ani nebude třeba. Píšíte na příklad v minulém dopise mně, abych vám neposílal zprávy pro noviny. Poslal jsem jich dosud velmi málo a ty byly na vaše přání. Přiznám se, že jsem rád, že si je nepřijete, protože to stojí tolik času, a mně se ho ovšem nedostává. Zvláště nyní, když jsou už zase večery a já zase nemám čím svítit. Místem je zde k dostání někdy americký petrolej, ale než tam přijdu, je vyprodán. Stojí dnes litr skoro 20 korun, ač před válkou býval kolem 15—20 krejcarů. A elektriku v tomto bytě nemám. Jinak by se ovšem dalo mnoho a mnoho psát. Poměry jsou takové, že čekám nějakou novou revoluci, tentokrát krvavou. Nelze jinak, jednou to prasknout musí.

Dáváte mi radu, abych se učil anglicky. Věřím, že to je věčná a prospěšná rada, a musím se u ní zastavit. Když jsem se po své nemoci vrátil do Prahy, uzal lékař, že mohu už zase do svého zaměstnání nastoupit. Ale v zájmu mého zdraví zakázal mi nadobro, dělat typičtější práci — v tiskárně a při tom studovat. A dal mi na uvážení, mohli-li bych snad zaměnit kancelářský život za jiný, zdravější, nejráději při na statku bez velkého dřevění. To jsem mu ovšem hned vysvětlil, že to nejde. Musel to uznat; obojí práci mi však přísně zakázal. Dal mi radu, jak žít, občas nějaký ten lék a hodně mléka. Léky tu k dostání jsou a také dle potřeby je dosud užívám. Ale na mléko mi poněkud v Praze. To je tak pro židy, válečné zohoblatlíky, ministry a bohatší třídy vůbec. Pro nás ne — lidu je dost dobrá voda. Takové je u nás bratrství. Doma jsem dosud o tom ani nemluvil, protože tam mi teprve nemohou radu dát. Věřím, že to hodila vaše rada, abych se učil anglicky; Dostudovat práva, potom si vzít nějaké krátké obchodní vzdělání a eizí fečí a dát se do služeb bankovních. Při takovém vzdělání je možno se dopracovat v bance dobrého, méně namáhavého postavení, když už musím psát té kancelářské službě zůstat. Ovšem; výsledek je pěkný, ale cesta k němu velmi trnitá. — Můj nejdelší zdravotní stav jest dobrý. Mohu říci, že mám mnohem větší chuť k životu, než před nemocí a tím také mnohem více chutí k práci nežli dříve. Proto také bych se nebál ani toho, co jsem právě napsal. Držím se stále rády, dané mi lékařem a myslím, že mi to prospívá. Živobytí, až na to úlek, už se nyní za drabé peníze uspoř dostane, kdežto za války vůbec nebylo. K tomu, co vydělám, něco doplatím a už to jde. Blížící se zima mi ovšem působí málo radosti, mám na minulou špatné upomínky. Mám však letos o mnoho teplejší byt, nežli loni a doufám, že i strava bude stále o něco lepší, než jsem loni měl a že tedy nebudu tak snadno podléhat každému zafouknutí větříčku. A trochu uhlí snad také dostanu.

Ti chlupci — Janda i Vašek Bohuslav — jsou už oba zdraví doma. Na všech sibiřských legionářích, co jsem jich poznal, je patřná jakási nespokojenost a časté takové názory, ať už v politice nebo v jiných věcech, že se nám to mnohdy zdá divné. Vyevětují si to tou dlouhou odlou-

čeností v pustých končinách sibiřských při stále nejistotě o život. Člověk je často sám, mnoho přemýšlí, je se svým stavem nespokojen a tady to vzniká. Oni tam byli v těch končinách příliš odkázaní na sebe a nyní doma jsou s našimi poměry nespokojeni. Jiřík má doma hospodářství. Vašek se asi bude ucházet o přijetí do státní služby, kde mu jako legionář přidají 9 roků jako odměnu. O ty má blíž do penze. Dudáček dosud doma není. Noví se, co s ním je. A ještě asi dva nebo tři mladíci z Ouborve tam jsou.

V dopise, zasláném před několika nedělemi rodičům jste se divili, jak to přijde, že cena peněz v našich se tak často a mnoho mění. Já jsem dostal za 100 dollarů 5,500 korun, jindy bylo za ně vyplaceno více a potom zase mnohem méně. Také na tu otázku mohu odpovědět. Cena peněz řídí se dle politických poměrů a dle poměrů hospodářských. Politické: Kdyby se na příklad stalo, že by naší republice hrozila nějaká válka, nebo tu nabýly nějaké boľševické živly, ničelí vše, jako v Rusku, pak jistě se za cizí peněz, ať už je to dollar nebo frank a j. dostane tolik korun, že se člověku o tom nikdy ani nezdálo. Hospodářské poměry: Jestliže se v naší republice co nejvíce zhoří vyrobí a může se vyvézt za hranice a při tom se méně dovážejí, cena kormy stoupne a tím se stane, že se jich za cizí peněz, dollar, frank a j. dostane málo. Letos se v únoru platilo za dollar 105 i více korun, v červnu jen kolem 40. Nyní, následkem politického neúspěchu našeho na Tešinskú zase klesla, takže cizí měna je zase mnohem cennější. To trvá vždy nějaký čas, pak to zase jde pomalu zpět. Vedle toho ovšem působí na cenu peněz, zrovna tak jako jiné, jeho zboží, i soukromí kapitalisté a umělé ji zvyšují nebo snižují, což se děje na burzách. O tom by se dala napsat velká kniha, jen mít na to čas! Nelze to sčítat na několik řádků. Třeba k tomu pozorovat politiku, studovat a j.

V posledním svém dopise posíláte mi na ukázkou ústřížek svých šatů a vytýkáte, že my trápíme rodiče vybavami. Sám se pamatují na tohle: Když můj dědeček zemřel, a na to se pamatují velmi dobře, mohl po něm otec dlouho nosit šaty. Kdyby si koupil dnes nějaké, nevydrží ani malou část toho, co ony staré. I já sám v chlapečkových letech svých měl jsem šaty k neroztrhání — a kluci přece něco rozbijou! To svědčí, že se nyní vyrábí látky lepší sice na pohled, ale daleko méně trvalé. A kdybyste — milý strýčku — viděl nynější válečné výrobky, nad těmi byste zplakal. Je v nich papír a kopřivy. A ty eeny k tomu a obrázek jest hotov. To bych zase já mohl vám poslat ústřížek. Jen někdy, z velké záměstnosti, dostane člověk něco poetivější. Jinak mám lepší, dám-li si starý, předválečný oblek obrátit, který bych už jinak byl třeba nenosil. Právě jsem to udělal a krejčí mi to víc chválí, než novou, ale válečnou látku. A děvče, má-li se vdát, ovšem nějakou výbavu mít musí, nebo zůstane na oec. Napsal jsem v předu něco o nespokojenosti s poměry. Nastíním to krátce: Všecky stavy jsou nespokojeny. Na př. rolnictvo, jemuž se dosud běže o hbit; dobytek letos ne. Ceny nyní jsou zvýšeny, ale hned se ve formě nějakých dost nesmyslných platů žádají zpět. Kam všechno jde, nikdo neví. Dělnictvo, jehož nespokojenost pramení hlavně z nedostatečných přidělů potravin na listky a drahotu jich. Celkem však má lepší postavení, nežli úřednictvo. Toto trpí nedostatečným platem a z toho vznikajícím nedostatkem. Totiž, to poetivě úřednictvo. Poctivost se dnes nevyplácí. Mezi ně se však pomoci mcných pánů dostali lidé, kteří se jinak nehodí vůbec k tomu a ti jsou placeni výborně. Stát zřizuje pro ně výnosná hruška, t. zv. ústředny pro vše možné, a to nám škodí. Ti zašantročí vše — a z toho bída. Živnostnictvo stěžuje si, že stát poškozuje volnou výrobu a volný obchod, při tom žádá od něho velké daně. — Tento stav musí se změnit, jinak by bylo po republice. Snad dá Bůh, že to nebude stát mnoho krve. Lid se začíná leccos probouzet; snad dlouho, ale přece

bude lépe. — Zdraví Vás synovec — Josef Zima, Kr. Vinohrady, Řebenova 16. — III., Československa.

Pan Josef Hudin z Omaha obdržel z Moravy od svých přátel dopis asi následujícího znění: Žďár, 8. srpna 1920.

Milovaní přátelé! — Teď nás, že jste na nás pamatovali, ale tak mnoho jste toho neměli posílat, když vás to zajisté stálo takové peníze. Ani nevím, jak se vám za vše odvděčím. Peníze jsme již obdrželi a to druhé přijde asi za půl roku po oděsnání. Zásilký nyní docházejí dosti pravidelně, všechno se dostane, ale dlouho to trvá. Před válkou jsme si nepomysleli, že budeme takoví nužáci a že nás musí Amerika žít a šatit. Nejhůře doposud jsou na tom chudší lidé, ježto nemohou si nicého koupit a tak chodí bosí a naří — záplata na zápatě. Největší nouze jest o vlnu, neboť nemůžeme si ani punočky spravit. O byty jest velká nouze, poněvadž nikdo nestaví; není materiálu a mnoho to stojí. Následkem toho velmi trpí mladí lidé, neboť ne-mohou se ženit a vdávat, poněvadž by neměli kde bydlet. Domanívali jsme se, že po válce bude vše levnější, ale ono je to dražší. Sedlákům vláda přece více přeje; za metrický cent žita dává jim 190 korun, kdežto loni stálo 80 korun. Jaktživi se tak sedláci neměli, jako nyní. Živnostníkem nedostalo se žádné úlevy, ti musí stále hodně platit. Kdybychom nebyli tak starí a cesta přes tu vodu nebyla tak obtížná, tak bychom za vámi jeli; snad bychom se tam přece nějak uživilí. Za vašich deset dollarů dostali jsme zde 380 Korun; tak ty dollary jsou přece jen lepší, než naše korunky. Od nás jest v Americe mnoho lidí. V květnu jedna slečna se sem vrátila a nyní toho lituje, že tam raději nezůstala. Zde nemá tu stravu; v Americe měla maso dvakrát denně a zde ho nemá ani jednou za měsíc. Řezníci jiného nezabývají, než vepře a z těch maso stojí 15 zlatých kilo. Hovězí dobytek vůbec nechťejí zabíjet, protože na maso mají stanovenou cenu 15 korun, kdežto sedlák nechce hovězí dobytek za tu cenu prodat. Pájde-li přece ta slečna nazpět, tak vám též něco pošleme. Srdečně vás zdraví, Rodina Budínova.

Další ukážka, jaké oblibe se těší "Pokrok Západu" v řadách uznalých čtenářů.

Whiting, Ind., 15. září '20.
Čtení vydavatelé! Přiložené zasílám \$4.00, jako předplatné pro příští rok na vskutku milý nám časopis "Pokrok Západu". Jest to časopis, který by neměl pro svoji bohatou četbu v každém oboru v žádné československé domácnosti scházet. Proto také nyní i já s radostí posílám povinný obnos a, bude-li kdy toho potřeba vyžadovat, i více. Můj soused rovněž si přeje váš časopis, za kterým úctem též předplatil zároveň s mým posílá. S krajanským pozdravem na všechny čtenáře v úctě znamenám se — Jan Kačer.

Winner, S. D., 14. září '20.
Čtená redace "Pokroku Západu"! K dopisu přiloženou shledáte poukážku, znející na \$4.00 jako zvýšené předplatné, neboť časopis "Pokrok" se mně velice zamlouvá. Srdečně vás všechny zdravím a znamenám se v úctě — Libbie Schmidtová.

Savage, Mont., 18. září '20.
Čtená redace "Pokroku"! — Přiložené zasílám \$4 jako předplatné na tento milý mně časopis, který si vždycky tak ráda přečtu. Četla jsem již různé časopisy české, "Pokrok" ale se mně ze všech nejvíce líbí. Kdyby zde bylo více Čechů, každému bych "Pokrok" doporučila. Žel, že jsem v zdejším okolí jen já sama. Se srdečným pozdravem znamenám se — Marie Němcová.

(Čt. přítel! Přijměte všichni tři nás díky za předplatné, jakož i uznání věnované našemu časopisu. Snahou naší bylo a vždy bude časopis náš udržeti na nejvyšší možné úrovni, tak abychom se svým příznivcům zavděčili a tu nejlepší četbu v každém ohledu jim poskytli. Zavděčte se nám i čtenářům, když příležitostně do-

pisem se svých osad do "Pokroku" přispějete.)

CLEVELAND, OHIO, 13. září 1920. — Čtená redace! Zde vám se srdečným pozdravem zasílám předplatné na mně milý "Pokrok", s nímž jsem docela spokojen a také žádný jiný časopis sobě nepřejí. Váš i moje nyní zesnulá manželka měla vždycky "Pokrok" hrozně ráda a každé jeho číslo musel jsem jí až do posledního okamžiku jejího života předčítat. Když jsem přišel "Pokrok" v obvyklý čas, tu mne ihned na poštu posíla, abych zvěděl, co je toho přicinou. Každé číslo dostanu, ač někdy o den nebo dva později; domnívám se však, že na tu velkou vzdálenost nemůže to ani nijak býti. Nyní jsem na odpočinku a zároveň myslím, že již není daleko do té chvíle, kdy budu svoji nezapomenutelnou manželku následovat. Mám tři syny ženaté a tři deery provdané; dvě deery a jeden syn bydlí v Canton, Ohio; jeden syn a deera zde v Clevelandu a nejstarší ze synů vlastní farmu ne-daleko Bakersville, městečka asi 12 mil od Clevelandu vzdáleného. Mohl bych se uchýlit ku které-mukoliv, na to však, myslím, mám ještě dosti času. Zle se nemám, až na to, že jest mně hrozně tesklivo po mé věrné manželce. S úctou — Frank Rajner.

(Čtený přítel! Přijměte nás díky za zaslání předplatného a zároveň upřímně pročitěnou soustrast nad odchodem drahé vám bytosti, jež vám byla věrnou družkou ve vašem životě.)

DALLAS, TEXAS, 18. září '20. — Přiložené zasílám vám \$2 jako předplatné na půl roku na "Pokrok" a taky nějakou zprávu z Dallas. Co se týká zvýšení předplatného vašeho listu, úplně s tím souhlasím, neboť při dnešních poměrech to jinak nejde. Ohledně obsahu listu, podotýkám, že se stává zajímavějším a poučivějším. Z dopisů shledávám, že et. redace ponechává každému stejné právo, co se týká podání svých úhlédů. Dopisy, pojednávající o procesích a pod, mě nezajímají, jinak ale jest tento časopis pro me velmi cenným. — Tak teč chci podati nějakou tu zprávu ze zdejšího okolí; není toho sice mnoho, ale přece něco. Naše Sokolská Jednota od doby příměří z roku 1918, stannala trochu v činnosti a při tom celý ten společenský život jest nějak rozhořáný. Kdybychom hledali pozorně toho příčiny, zajisté bychom jich našli několik. Předně, bychom si mohli sami přiznat, že jsme drobet pohodlní, každý sice rád se pobaví, ale nikdo nechce přiložit ruku k práci; za druhé, bychom mohli říci, že americký Sokol ne-nuá již takového cíle, jakého měl do doby osvobození staré vlasti, kterého jsme jako hlavního cíle dosáhli. Teč zbývá Nár. Jed. Sokolské další povinnost — totiž vychovávat nový národ na té demokratické myšlence — Volnost, Rovnost a Bratrství. — K čemuž má každý dnes volnější pole. Ale americký Sokol nemá dost odborných sil, aby mohl pokračovati ve výchově naší mládeže a pak má v cestě amerikanisaci, o čemž můžeme směle říci, že to jest hlavní příčinou ochabnutí tak zdejší činnosti. Podle stanov Nár. Jed. Sok. jest povinnen každý nový člen složit si slib, že se stane občanem Spoj. Států, (což taky jinak nejde, jest to takový přechod do časný) ale dle mého náhledu dvěma pánům sloužit nelze; kdo chce býti Čechem, nemůže býti Američanem, kdo chce býti Američanem, nemůže býti Čechem. Mnoho krajanů i s rodinami se připravují přistítní rokem na odjezd do staré vlasti. A to taky bude máti vliv (než již má) na činnost naší Jednoty. — Teč musím ale sdělit něco veselejšího, totiž že br. Kučerů navrátil se zpět k nám do Dallas, vykonav své povinnosti k vlasti a vzal na sebe činnost cvičitele a bylo brzy viděti výsledky jeho práce. Dne 5. září uspořádal veřejné cvičení dorostu, při čemž nejvíce vynikaly různé závody chlapců a různé hry se zpěvem děvčat. Zpěv byl tak dojemný, že mnohému českému člověku zalily se oči slzami. A jiné hry byly tak zdařilé, že se celá Sokolovna otřásla smíchem. Chci ještě podotknouti, že jest velký rozdíl mezi cvičiteli. Nezáleží tak na výkonnosti jeho cvič-

ku, ale záleží na tom, jaký má charakter. Na zdar!

Fr. Borák.
(Čt. přítel! Díky za předplatné a zároveň vás ubezpečujeme, že se častěji podáváním zpráv z velké vaší osady velmi čtenářům zavděčíte.)

GORMAN, SO. DAK., 11. září 1920. — Čtení pánové! Zde vám posílám troji předplatné na zaslání "Pokroku" do Čech. Letos po jaru jsem se též připravil na návštěvu do Čech. Původně měl jsem v úmyslu jeti zároveň se sokolskou výpravou, že ale nedostal jsem závazců průvodní listiny a výprava mezi tím odtjela, jel jsem tedy sám. Do New Yorku cesta trvala dva dni a dvě noci. Přeplavní listek jsem neměl, proto abych nemusel v New Yorku celý týden čekat, připlatil jsem \$20 a již druhého dne sedal jsem na loď. Cesta přes moře do Belgie trvala 9½ dne a než jsme mohli jeti dále, museli jsme zase dva dni čekat. Jeli jsme pak přes Švýcarsko, kde rovněž v jednom městě nás po dva dni zdrželi. U-bytovali nás ve vojenské ohradě, jako nějaké trestance, kde museli jsme platit \$10 na uhlí a \$5 na Červený kříž, nežli mohli jsme dále jeti. Pak jeli jsme přes Rakousko na Vídeň, odkud jsem jel do Budějovic a konečně k Hluboké. Z Hluboké jsem musel pěšky jiti asi pět angl. mil a při tom nésti brekzy těžkou ruční tašku, tak že nežli jsem došel do Dasny, byl jsem značně unaven. Musím podotknouti, že když prvně jsem jel do Ameriky, vedla z Budějovic do Hluboké jedna dráha, kdežto nyní jezdí dvě, ale já vzal tu nepravou, která mne dále od místa mého cíle zavezla. Ano, za 50 roků se mnoho změnilo, přece ale jsem si zapamatoval, kde moji přátelé bydleli a nejprve jsem našel ku své provdané tunc sestře. Když jsem přišel na dvůr, ptal jsem se, kde je hospodář, že bych s ním rád mluvil. Na to muž ten odvětil: Ptáte-li se na hospodáře Pavlička, tedy jsem to já. Nu, a co mu chcete? Inu, rád bych věděl, zda-li zná nějakého M. Filipa, který před 50 roky odejel do Ameriky, jsem mu odpověděl. Na tato slova on hned spustil ve velkém pohnutí: To jsi ty, Matěji? A již mne uchopil do náručí a začal mne líbat. V okamžiku přiběhla sestra a po srdečném přivítání vypyávali se mne, jak se to mohlo stát, že jsem se přijel na ně podívat, neboť měli za to, že dávno již jsem mrtve, ježto po dvacet roků neměli o mně žádných zpráv. Museli jsme se tedy domluvití, poněvadž jsme jeden druhého neznali. Po celych Čechách mají leto poknou úrodu, všude dost o-voce všeho druhu a hospodáři si vesměs dobře stojí. Dobytek, jež má, jest lepší, nežli kdy dřív, nouzi ale mají o tabák, který ne-ní ani za peníze k dostání. Zdravím et. redace i všechny čtenáře a etenárky i ty bečláky a všechny vyzývám, by často dopisovali do našeho "Pokroku". — Konečně všem volám "Na zdar!" a znamenám se v úctě —

Mike Filip.
(Čt. přítel! Díky za zaslání předplatné na "Pokrok", který budu všem na udané adresy správně zasílat. Při příležitosti neopomeňte zaslati dopis k uveřejnění.)
TOPEKA, KANS., dne 13. září 1920. — Čt. red. "Pokroku"! Tak tedy, když dělníci se starají o farmery, musejí farmeři zase pozorovat, co dělají dělníci. Tito předstihli farmery v organizaci a chtějí mít a na mnoze měli vliv na běh věcí veřejných, od nichž závisí rovnováha industrielní v zemi a tudíž záleží farmerům na tom, aby si veřejného běhu života vy-máli a to tím více, poněvadž oni sami mohou tak málo činit v tom, co o nich rozhoduje. Ano, dělní-čtí mluví a dělníci se o farmery starají. Clarence Darrow, mluví-čtí dělník, na Den Práce v Topeka odsoudil kansaský industrielní zákon jakožto dílo legislatury zastupující ponejvíce farmery. Tudíž prý zákon zachytí zaměstnavatele, vyrábitele a dělníky, ale farmery prý nechal nedotknuté. Asi že podle p. Darrowa, zákon měl také přinutit farmery, aby neuvolnili v produkci a zajistili ročně tolik a tolik buňů pšenice, korny a kusů dobytka na maso; vlastně legislatura měla udělati

sáhon Pánu Bohu, aby do roka sdělal tolik a tolik deště, atd.

Ala máme zas jiný hlas se strany dělnické? Gompers, předseda Americké Federace Práce, chco kansaským farmerům namluvit, že kansaský industrielní zákon bude farmerům škodit! Tak teč my farmeři jsme v divné pozici: Darrow odsoudil zákon jako třídní, chrání jen farmery, a Gompers zase jej odsoudil jako škodný farmerům. Tak teč si pomozme!

"Topeka Daily Capital" věnuje týdně sloupec, v němž Dělnické Federaci Rada má slovo. Za celych pět let, co "Capital" o-debírá, nečetl jsem v sloupci tom téměř nic jiného, nežli o úsilí po větším platu a kratších hodinách a poznamenání, kde kteří dělníci toho docílili. Ptal jsem se jednou přítele, strojevodceho na dráze, patřícího ku Bratrstvu strojevodceho, co takovému psaní říká. "Já to nikdy nečtu," odpověděl s pohrdáním. Asi že to tedy musejí číst farmeři, když ne unioví dělníci. Je otázkou, co takové psaní vykoná, zvláště když v podáních není to vždy spolehlivé, jako ku příkladu v podání o fečích fečíků Dne Práce. Pan Darrow to byl, jenž řekl, že spor mezi zaměstnavatelem a zaměstnaným vždy byl a bude, kdežto kazatel Jenkins kladl naději do budoucnosti a co prostředek k lepšímu, obapolnému dorozumění vylkl Kázání na Hoře. Ale v sloupci Federace Práce čtu, že to byl kazatel a ne Darrow, co tvrdil, že spor třídní vždy byl a bude. Věru, musejí dělníci mít divnou paměť, když jejich mluvě troufá si takto psát. Leč snad on myslí, že to dělníci nebudou číst, jen ti druzí — zvláště farmeři.

Mám za to, že v takovémto výdeovství je kletba celých dělnické-véci. Dělníci v ocelárnách měli a mají dobré příčiny k stížnosti. Dlouhé hodiny denně, t. j. 10 a 12 hod., a práce i v neděli jsou dostatečné příčiny k stížnosti. Komise Mezi-církvevní hnutí to konstatovala a poměry ty odsoudila. Ale agitátoři, kteří byli za minulou ocelářskou stávkou, vyvolali stávkou za přicinou odtažení zásady: Kolektivního smlouvání. Hlava ocelářského trustu, Gary, byl hotov přimout kolektivní smlouvání, pokud by obmezeno bylo na společné vyjednávání dělníků v ocelárnách samých, ale nechť se uvázal na vyjednávání se zástupci Federace mimo ocelárny zaměstnaného dělnictva. A může někdo smahet toto postavení odsoudit? Když Gary byl hotov vyjednávat s dělnictvem oceláren, měli se toho dělníci té chopit a získat na základě tom, co mohli. Takto k vůli odtažitému principu všichni mnoho ztratili a mnozí snad celé své postavení v ocelárnách a zbylí hodiny zkrácené nemají. Kdyby byli stávkovali o věci naléhavé, jako zkrácení hodin, byli by měli sympathie veřejnosti a správa oceláren by byla musila veřejnému mnění povoliti. Takto stávkovali dělníci o vše ještě pochybnou a ztratili a trátila celá země.

Čteme, že dělnictvo ve výrobních městech italských zajalo továrny a vláda zatím nebrání, naopak nechce majetníky továren k vůli uvarování se nepokojům k těmto připustit. Možná, že to bude jeden způsob, jak se dělníkům otevrou oči, ale jim to přijde nejvíce drahou. Nepostačí uhevatit továrny, ale také zdroje surovin a základny; bez surovin výroba nepůjde a základny nenechají se násilím uhevatit. Tak asi ty dělnické sověty italské se femesla brzy nabažejí, nepřineseli-li to brozou škodu i celé zemi mimo ně. Německá vláda podobně katastrofě předešla tím, že zorganizovala výrobu tak, aby i dělníci i vlastníci továren měli hlas ve výrobě pod dozorem státu. Tak když výroba v Itálii přestane, Němci tam budou posílat výrobky své. Jak si kdo ustele, tak si lehne. — S úctou — Jen Rundus.

Osudný omyl.

Boss: A vy tu máte pěkné od-poročení — vždyť v tom dopise stojí, že nejste k niému, že jste opilec, nepoctivec, tyran a zloděj — darebák od kosti a maso všechno. A na takové odporučení chcete, abych vás přijel do prá-vo!